

Stræderne

i København

Karsten Ohrt og
Statens Museum for Kunst
Skal kirker nedlægges
i byen

De første fotografer
i København

Årgang 15 - MARTS - 2012

MARV & BEN
Gastronomisk værtshus

Snaregade 4 - 1205 Kbh.K - Tlf. +45 3391 0191
www.marvogben.dk - Mandag - lørdag 18 - 22
Frokost mandag til lørdag 12-14

URMAGEREN
Dronningens Tværgade

Special
Iværksted for
antikke ure

Ring til os
for et
uforpligtende
tilbud!

Dronningens Tværgade 14
1302 København K
Tlf.: 4341 6218
E-mail: urmageren@live.dk

Abonner på
Stræderne
i København
STØT KØBENHAVNS BLAD

En gaveidé

Årsabonnement
360,-
for 11 numre

Leveres på din adresse
i København K
-resten af landet + porto

SØLVSMED
ELSE NICOLAI HANSEN
Gæsteudstiller
8.-30. marts
Hos Lisbeth Nordskov
Gothersgade 80
www.elsenicolaihanzen.dk

Onsdag til fredag kl. 11.00 til 17.30

PAVILIONEN

LETZ SHOP
FRANSK MAD OG VIN
SPECIALRØGET LAKS

FOIE GRAS • PÂTÉ
CASSOULET
CONFIT DE CANARD
SAUCISSONS • OLIVEN
CORNICHONS • OLIER
FRANSKE GEDEOSTE
BRØD OG CROISSANTER

ÅBEN TORSDAG OG FREDAG 11-18
LØRDAG 11-16
TEGLGÅRDSSTRÆDE 7
TLF.: 28 29 70 57
Mail: letzshopcity@hotmail.com

www.hviidsvinstue.dk

Interviewer: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

STATENS MUSEUM FOR KUNST

Karsten Ohrt, der er direktør for Statens Museum for Kunst, viser her salen med fransk kunst.

Statens Museum for Kunst er ganske vist hele nationens museum for kunst, men beliggenheden i hovedstaden giver københavnere en særlig mulighed for dels at glæde sig over landets rigeste samling af kunst fra den tidligste renaissance til i dag, dels at følge de mange flotte særudstillinger, museet sætter op.

Mange spændende ting sker for tiden på museet, og vi har været på besøg hos direktør Karsten

Ohrt for at høre nærmere. Karsten Ohrt har været direktør siden august 2007 og kommer med 30 års erfaring som museums- og kunstperson. På CV'et står bl.a.: Direktør for Brandts Klædefabrik i Odense i 19 år, ved siden af direktør i Ny Carlsberg Fondet fra 1994 og i den sammenhæng også medlem af og formand for Glyptotekets bestyrelse.

Ét museum – 700 års kunst

På vores spørgsmål om det landsdækkende museums rolle for København svarer Karsten Ohrt:

"Vi er hovedmuseum for billedkunst i hele Danmark og landets største kunstmuseum. På den måde er vi en af de store kulturbevarende institutioner, som alle ligger i København, nemlig Nationalmuseet, Rigsarkivet og Det Kgl. Bibliotek. Hvis man

sammenlægger os fire, er vi rygraden i den danske kulturarv.

Vi har på museet en meget stor samling på 10.000 malerier og skulpturer, 240.000 stk. kunst på papir i kobberstiksamlingen og 3.200 gipsafstøbninger, som befinder sig i Vestindisk Pakhus. Med den samling, som udspringer af de kongelige samlinger, dækker vi 700 års kunst. Mange andre store nationalgallerier i verden har delt sig op, fordi det nu var trendy at have en specifik moderne afdeling, f.eks. er

>>>

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:
VK-Gruppen-Stræderne
Lavendelstræde 8
1462 Kbh. K.
Tlf. 33 15 56 66
SE: 18197332
www.straederne.dk
kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:
Ploug (FAF og DBA)

Redaktionelle medarbejdere:
Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)
Per Stisen
Research: Lone Luna Kelstrup

Annoncer:
Per Stisen

Lay-out og opsætning:
Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:
Thomas Trane (DJ)
Kirstine Ploug (DJ)

Forside foto:
Henrik Ploug (FAF og Danske Billed Autorer)

Trykkeri: Sangill Bogtrykkeri - Oplag: 6000

Indhold:

Side : 3-6 : Karsten Ohrt og Statens Museum for Kunst

Side 7 : Skatteringen

Side 8 - 9 : Brugen af Københavns kirker

Side 10 -11 : Chokolade og kakaoens fine produktion

Side 12 : Niels Stensen

Side 13 : Sven Okkels maler byen

Side 14 - 18 : Danske Bladtegneres museum

Side 19 : Maleren Henrik Bloch udstiller

Side 20 - 21 : Fotografiet kommer til København

Side 22 : Idé fra Peter og Ping

Side 23 : Kulturarven skal beskyttes

Side 24 - 25 : En ung mand blev grossist

Side 26 - 27 : Madsiden

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.
Pris 360,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

KARSTEN OHRT ER DIREKTØR FOR STATENS KUNST

Moderna Museet i Stockholm udsprunget af Nationalmuseet i Stockholm. Det samme har man gjort f.eks. i Helsinki. Men her har man heldigvis holdt det samlet, og det er det, der er karakteristisk for os, at vi dækker de her 700 års kunst helt fra Middelalderen og frem til i dag. Dét, at man kan perspektivere nutiden med fortiden og omvendt, synes jeg er interessant. Så for landet betyder vi, at vi er denne enestående bildebank. Vi kan ikke vise det hele på én gang, så jeg vil meget gerne, at vi uddeponerer værker til andre danske museer og måske på sigt, hvis et af landets øvrige museer udvider og får mere plads, supplerer op med noget fra vores samlinger, så man et andet sted i landet kan se, hvordan Statens Museum for Kunsts samlinger tager sig ud."

Er det ikke noget, man har gjort før?

"Min forgænger sørgede i forbindelse med en brandsikring,

hvor man lukkede hele museet i et par år, for at uddeponere en del værker fra vores samlinger. Men det var i den specifikke anledning. Jeg kunne godt tænke mig, at vi i højere grad gjorde det. Det, der er karakteristisk for os, er også, at vi er en forskningsinstitution, dvs. at inspektører, der bliver ansat her, skal have minimum PhD-niveau. For det betyder meget, at de udstillinger, vi laver, og den formidling, vi står for, skal stå på en forskningsmæssigt funderet grund. Det adskiller os fra f.eks. Louisiana. Det gør også, at vi nu er i gang med at lave et stort forskningscenter i den gamle bygning, hvor vi kan tilbyde pladser til udefrakommende inspektører, som har lyst til at være her og fordybe sig i et projekt i længere tid."

Hvordan er museet placeret i forhold til udenlandske museer?

"Min ambition med museet – som vi er rigtigt godt i gang med – er at placere os som nationalgalleri på lige linje med andre nationalgallerier i Norden og hele verden for den sags skyld. Lige i øjeblikket sam-

bejder vi med Metropolitan Museum i New York og Centre Pompidou i

Paris om en stor Matisse-udstilling, der skal vises her hos os til sommer. Den starter i Paris i marts, kommer til os i juli og går videre til Metropolitan i december. På den måde forsøger vi med de store udstillinger at finde de samarbejdspartnere, som er på vores niveau. Det er klart, at vores samling ikke kan sammenlignes med Louvre eller Metropolitan, men vi er alligevel på niveau med de store nationalgallerier, og det føler de også og vil gerne samarbejde med os."

Hvordan er publikumsinteressen i disse krisetider?

"Vi kan heldigvis mærke – ligesom alle danske museer og øvrige kulturelle udbud – at krisen gør, at folk gerne kommer på museum. Vi havde ikke så mange besøgende sidste år – 350.000 i modsætning til normalt næsten 400.000 – fordi vi hængte om, dvs. vi vendte lidt ansigtet indadtil. Til gengæld var vi året før oppe på 450.000, og det er det største antal, der nogen sinde har været på museet. Og med Matisse og Hammershøi i år tror jeg, vi kommer over de 450.000. Der er en tendens til, at folk vil have kultur. Der skete det efter 9/11 i New York, at folk strømmede ind på museerne nærmest dagen efter. Der er noget over sådant et socialt rum, et oplevelsesrum, som giver en mulighed for at kunne kigge på noget andet, se nogle billeder, som interesserer mennesker i øjeblikket. Der bliver også læst flere bøger end nogen sinde før, og det viser en

Karsten Ohrt arbejder for at gøre museet til et nationalgalleri på internationalt niveau.

stor interesse for åndelige – og kulturelle – ting. Vi på museet kan jo godt mærke, at vi er i krise, fordi vi bliver skåret ned hele tiden. men omvendt er der en stor publikumsinteresse. Vi får desværre kun 4 mio om året til at købe ind for, og det er meget lidt til at dække 700 års kunst, men det bliver så suppleret med penge fra fonde og private og andre."

Lige for at vende tilbage til spørgsmålet om museets rolle for København: Vi er et landsdækkende

museum, men vores placering i København gør vi meget for at markere. Vi har af Anni og Otto Detleffs Fonde fået 30 mio til at lave en helt ny museumshave, og der har været en konkurrence i gang. Vi har fundet en vinder, og der kommer nu en helt ny have for københavnernes. Haven bliver lavet i samarbejde med de 6 museer, der ligger omkring os – Naturhistorisk Museum,

Rosenborg, Hirschsprung, Cinemateket, Filmmuseet og Davids Samling. Parkmuseerne kalder vi samarbejdet.

Som udefrakommende falder det mig naturligt at samle museerne her omkring, så vi bliver en slags Museum Insel, et museumsområde, hvor vi hver især gør opmærksom på hinanden

Ny stor museumshave åbner snart

og også kan have et samarbejde omkring udstillinger, billetter og særlige tiltag for børn og voksne. Det bliver en åben have, som jeg ser som omdrejningspunkt for vores samarbejde, bl.a. kommer der skilte, der henviser til alle museerne i området. Når haven bliver fritlagt, bliver det et område på størrelse med Rådhuspladsen.

Der er mange muligheder, og vi har faktisk også slået os sammen økonomisk, så vi har kunnet ansætte en koordinator til at køre det. Fra 2013 kommer det virkelig til at folde sig ud. Der kommer 3 mio mennesker om året i de 3 haver, som er Botanisk Have, Østre Anlæg og Kongens Have. Når Naturhistorisk Museum bliver færdigt, har vi 1,4 mio besøgende på museerne, så lige pludselig taler vi om 3,4 mio mennesker, og det er altså i forhold til andre oplevelsessteder i København et meget stort potentielt publikum. Jeg tror, at den markering af museerne som et samlet hele bliver stort for København, også turistmæssigt. Alle kender museums kvarteret i Wien, Museum Insel i Berlin, Smithsonian i Washington osv."

Nu, vi er ved museets rolle i København: bruger de københavnske skoler museet i undervisningen?

"Ja, vi har dels et fast samarbejde med Skoletjenesten i København. Vi har en ansat, som er halvtidsansat af Skoletjenesten, men det er >>>

Dansk frokost v/Helle Vogt mandag til lørdag kl. 11.30 - 16.00	Tivolihallen Vester Voldgade 91 1552 København K Telefon 33 11 01 60 www.tivolihallen.dk	Dansk middag v/Anders Busk Husker du ? Osso Buco · Kåldolmer · Kogt kalvebryst . . . - aften holdet byder på danske egnsretter tirsdag til lørdag kl. 17.30 - 20.30
---	---	--

RESTAURANT KRONBORG

**ÆGTE klassisk
DANSK FROKOST**

Brolæggerstræde 12
Tel 33 13 07 08

også mulighed for
private selskaber og arrangementer

KARSTEN OHRT

kun en del af det arbejde, vi gør for børn og unge. Vi har noget, der hedder u.l.k., Unges Laboratorier for Kunst. Det er et nyt projekt, hvor vi tilknytter 20 unge kunstinteresserede, som på frivillig basis kommer her for at lære

at fortælle andre unge om kunst, og det har vi haft meget stor glæde af. Vi har Børnenes Værksted, hvor vi har ansat 20 kunstnere, som er uddannet på Kunstakademiet, til at undervise børn i at lave skulpturer, tegninger, malerier osv. Det er der stor interesse for. Vi laver også specielle udstillinger for børn, og vi gør meget for at skabe fælles oplevelser for barnbesteforældre og barn-forældre.

Vi har et helt projekt, vi kalder medborgerskabsprojektet, hvor vi forsøger at få alle grupper af det danske samfund involveret i den måde, vi arbejder. De apps, vi arbejder på til udstillingerne, er også et forsøg på at få et ungt publikum i tale,

ligesom vores u.l.k. de sidste

to år har været på Roskilde-festivalen og arbejdet med

andre unge. Så vi forsøger at komme ud af huset og derhen, hvor de unge er i dag."

Hvilke udstillinger kommer der i år?

"Hammershøi, Matisse og et udsnit af vores kobberstiksamling, Tyske Verdensbilleder, der handler om tysk kunst fra Käthe Kollwitz frem til Emil Nolde. Senere på året kommer en udstilling om detaljer i grafik og tegninger. Hvert år har vi to udstillinger i det, vi kalder x-rummet, som handler om nutidig kunst. Den ene er en britisk kunstner, Emily Wardill, som laver videoinstallationer. Den anden er ikke helt på plads endnu. Så er der børneudstillingerne, og endelig én stor udstilling i skulpturgaden, som fylder gaden ud."

Hvilke visioner har du for fremtiden?

Museet bliver også brugt til andre aktiviteter end udstillinger, fortæller Karsten Ohrt.

"Vi har gået og spekuleret lidt på, om vi kunne rykke ud til Carlsberg og lave nogle aktiviteter dér. Der sker meget spændende derude i det nye kvarter. Og så er der haven, som bliver færdig i 2013. Vi kunne også tænke os at gøre noget ved forhallen og den måde, man kommer ind i museet på og i det hele taget måden at færdes her på. Der er en mangel på logistik i huset, som jeg kunne tænke mig at tage fat på. Et andet stort ønske, som vi allerede er i gang med, er en brandingproces. De fleste ved, hvad Louisiana står for, men hvad går Statens Museum for Kunst egentlig ud på? Vi har bl.a. fået lavet et nyt logo, som fungerer godt.

Fremtidsvisionen er også at blive endnu mere internationalt orienteret; vi har lige etableret foreningen American Friends of Statens Museum for Kunst i Washington, hvor amerikanere mod en skattefordel kan give penge til foreningen,

som så giver dem videre til os. Jeg håber, at det – også med Matisse-udstillingen i New York – kan give endnu mere. Så der ligger nogle spændende ting med det internationale, som nok skal udvikle sig."

Skatteringen

Betalingsringen rundt om København, som nogen kaldte Miljøringen eller Trængselsringen og andre slet og ret Plynd-ringen, skulle vel tjene et eller andet formål. Officielt var formålet i hvert fald at nedbringe biltrafikken i København.

I de mere grønne og økologiske kredse hedder det "bilerne ud af byen"; men det er svært at forestille sig en storby uden biler. Modstanderne af ringen mener, den ville blive en reel "penge-maskine", som lagde hindringer i vejen for arbejdskraftens frie bevægelighed til skade for samfundet som helhed, og det er da et argument, der er til at tage og føle på.

Nu har Statsministeren så forleden meddelt, at Ringen er død. I stedet skaffes der 1 milliard kroner til den kollektive trafik. Halvdelen skal bruges til at nedsætte billetpriserne, den anden halvdel til investeringer i den kollektive trafik, og så kan man spørge om, hvor lagt milliarder rækker? Så skal der nedsættes en kommission, som skal finde ud af, hvordan man så nedbringer trængslen i byen, så måske er Ringen bare skindød. Godt nok er trafikken vist nok faldet lidt i de seneste par år; men forsvinde, det gør den ikke.

Vil man så prøve at nedbringe trafikken i byen, er man pine-

død nødt til at se på den enorme trafik, der ruller ind til staden hver morgen. Der skal skabes reelle muligheder for at benytte andre trafikformer, og de eksisterer langt fra. Man har talt om "det tredje spor" til DSB, man taler om letbaner; men man gør ikke noget, og kommer den halve milliard, forslår den som en skrædder et vist sted. Det kan undre, at man putter 16-20 milliarder ned i et hul i jorden til en ringmetro, som ikke aflaster byen for en eneste bil, i stedet for at bruge pengene til få etableret radial-

Stormbroen midt i myldretiden - kl. 16.30 på en tirsdag.

baner ud på Sjælland, hvor alle bilerne kommer fra.

Ringtrafikken kunne, hvis ellers det trafikale alternativ var etableret, snildt være klaret med busser, indtil ringmetroen så blev aktuel. Når de vise fædre har henvist til London

Trafikken kører tæt ind mod byen indtil den går i stå på grund af usynkron lyskurve ved indfaldsvejene, som er sat i værk af Københavns Kommune. Alternativet for at komme på arbejde 3 gange om ugen (man arbejder hjemmefra de øvrige dage for at spare på det hele) er for 2 personer, der bor på Sydsjælland tilsammen daglig 2 timers ekstra transporttid og ca. 400,- kr pr. dag.

og Stockholm, har de glemt, at disse byer begge har et veludbygget kollektivt trafiknet. I 20'erne lavede man en vejfond, betalt af bilisterne, hvorfor Danmark stadig har en af verdens højeste bilbeskatninger. Pengene skulle gå og gik i begyndelsen til forbedring af vejnettet, siden forsvandt pen-

fleste bruger deres fritid til at sidde i kø. Nu kan man så bare håbe på, at Regering, Folketing og Kommunerne sætter sig ned og finder nogle reelle og holdbare løsninger på de trafikproblemer, der vitterligt findes, i stedet for at komme med smarte hovsaløsninger, som bare trækker pinen ud.

Åbningstilbud HALV PRIS
Kompagnistræde 28-Tlf.: 33 91 00 08
www.twoandeight.com

Tekst og foto: Flemming Lebrmann.
fov. stadsingeniør

Kirkerne i København og brugen af dem

Hvad skal vi med kirken?

Det spørgsmål var oppe i pressen i den forgangne måned, hvor forslag om at nedlægge 30% af de københavnske kirker kunne høres. Bygningerne kunne så bruges til diverse kommercielle formål. Er vores kirke i fare for at blive omdannet til fitnesscenter eller discountmarked? Det har vi spurgt sognepræst ved Helligåndskirken Leif G. Christensen om.

Det forlyder i pressen, at antallet af kirkegængere i landet er vigende, så man skal finde noget at bruge de tomme kirker til. Hvad mener du om det?

”Det er interessant, du siger det. Lektor Hans Ravn Iversen ved Teologisk Fakultet har for ganske nylig offentliggjort en undersøgelse, hvor det viser sig, at inden for de sidste 40 år er kirken blevet brugt mere end nogen sinde. Ikke til traditionel

Sognepræst Leif G. Christensen

søndagskirkegang til gudstjeneste, men i løbet af ugen til særgudstjenester og andre aktiviteter. Der har i de sidste 50 år aldrig været så mange brugere af Folkekirken som nu..”

Hvordan er tallene for kirkerne i Indre By og på Christianshavn?

”Jeg kender kun tallene for vores eget sogn. Vi har netop fået tallene for 2011, hvor man i højere grad end før har dokumenteret hvad der er af aktiviteter ud over søndagsgudstjenesten. Det er interessant for Helligåndskirken, at beboertallet faktisk er stigende, så vi er over 4.000 nu. Antallet af medlemmer af Folkekirken er faktisk også stigende. Antal af udmeldelser af Folkekirken sidste år var 17, antal genoptagelser – folk, der har været udmeldt, men vil indmeldes igen, folk fra andre trosretninger osv. – var 7. Altså et minus på 10 medlemmer, så det er ikke sådan, at folk vælter ud af Folkekirken. Det,

der på sigt skaber en vigende tendens, er at folk ikke lader deres børn døbe. Der er en lavere døbsprocent end tidligere. Forældrene er måske ikke religiøst interesserede eller har forskellig religion. Så vælger man at overlade det til børnene selv at tage stilling til dåben, når de bliver voksne.”

Har I så fået flere voksendåbs-handlinger?

”Ja. Bare her i de 2 første måneder af året har jeg døbt 12 konfirmander, det svarer til 20% af konfirmanderne. Tidligere var det måske 10%. Men det siger jo sig selv, at hvis man ikke bliver døbt som barn, vil procentdelen af voksendåb stige.”

Hvis man generelt ser på byens kirker, er der så nogen idé i at nedlægge 30%, som det har været foreslået?

”Det kommer helt an på, hvilken kirke man vil have. Jeg er lidt splittet. Allerhelst vil jeg bevare alle kirker, for vi har fantastisk mange smukke kirker, der er en del af vores folkesjæl, at kirken er der. Jeg er ikke i tvivl om, at samfundsmiljøet, som på mange måder er areligøst og agnostisk, vil blive ændret. Vores måde at agere på vil blive ændret. Ikke mindst fordi kirken er et sted, hvor alle børnehaver og skoleklasser kommer.”

Helligåndskirken der årligt har 40.000 besøgende alene til Natkirken.

Kunne man nedlægge nogle kirker og sammenlægge sogne?

”Nu er jeg jo ikke den, der skal føre sværdslaget over nogen kirker. Vi har lokal selvbestemmelse i Folkekirken, dvs. at det er det lokale menighedsråd, der på demokratisk vis via

menighedsrådsvalgene bestemmer, hvad der skal med den enkelte kirke. Hvis du spørger, om Helligåndskirken skal nedlægges, vil det ikke være en af de gode dage i mit liv! Jeg synes også, tallene dokumenterer, at den har sin eksistensberettigelse. Vi har haft 17.000 mennesker

Helligåndskirken har 40.000 inde til natgudstjeneste om året

inde til koncerter i 2011. Vi har haft over 8.000 mennesker til søndagsgudstjeneste, 7.313 altergæster og knap 40.000 til natkirke. Det siger dog noget om, at kirken bliver brugt. De tal skal enhver kirke udarbejde til Danmarks Statistik, og det er klart, at hvis man ned over kolonnerne ser rene nuller hele vejen igennem, er det tegn på, at kirken er blevet affolket. Så er kristendommen vel sådan, at vi sagtens kan undvære institutioner. Kristendom har aldrig været bygget på institutioner og bygninger, men har at gøre med troen og livet. Vi kan sagtens undvære bygninger.”

Og lave dem til festsale eller Nettomarked?

”Min fantasi rækker næsten ikke så langt! Men jeg ser i England, Tyskland og det gamle Sovjetrusland, hvad man kunne bruge kirken til: svømmehal, ejendomsbeholdelse, pizzeria har jeg set i New York. Nikolaj Kirke er lavet til kunststilling. På Læsø har de lavet en af kirkerne til wellness/fitnesscenter. Jeg er overbevist om, at der er nogen, der græder over den udvikling, deres lokale kirke har fået. Men hvis ikke der er nogen brugere, er det en nødvendig udvikling.”

Dansk frokost når det er bedst

Mødelokaler med plads til 10-20 personer.
Selskaber modtages op til 90 kuverter

Åbningstider:
Hverdag 11:30 - 19:00 Lørdag 11:30 - 16:00

Frederiksholms Kanal 18 - København K.
Telefon: 33 11 57 70 - www.kanalcafeen.dk

CHOKOLADE OG KAKAOBØNNERNES ÆDLE FREMSTILLING

Chokoladen fremstilles af specielt udvalgte kakaobønner.

Brænder for chokolade
Den 10.-11. marts kan slikne københavnere drage til chokoladefestival og fortrænge forårskulden med lækre smagsprøver, blød chokolademassage og behagelige foredrag. Stræderne har mødt en topchokoladenørd, som gennem flere år har været involveret i et udviklingsprojekt, der skal forædle de bedste kakaotræer i Mellemamerika. Smagen af Mikkel Friis-Holm Ottosens chokolade er blød, fuldtonet og langtrukken. Sammenlignet med dette lille stykke bliver den hurtige plade chokolade på vej hjem fra arbejde pludselig som at tygge

i et stykke bølgepap. Mikkel Friis-Holm Ottosen har brækket sin chokolade over i to gange én centimeter store stykker – og det er rigeligt. Smagen nægter at forlade tungen. Dette er virkelig xocolatl – gudernes føde. Den forfinede luksus, som var beholdt hoffet i Aztekerriget. »Ja, man behøver ikke så meget,« smiler Mikkel Friis-Holm Ottosen lidt underspillet. Man skal slippe 80 kroner for en af hans chokoladeplader. Det lyder afsindigt dyrt. Selv mener han, at det er alle pengene værd. Da Stræderne midt i februar møder Mikkel Friis-Holm Ottosen, venter han rastløst på

forsendelsen af årets høst. Flere gange griber han telefonen og traver rundt i lokalet, mens han snakker med leverandører i flere led: Den honduranske fragtmand, der skal sende bønnerne til Europa. Den franske chokoladefabrik, der skal fremstille selve chokoladen. Når man arbejder med leverandører, der undertiden har et afslappet forhold til deadlines, kan det være en søvnløs affære at skulle præsentere resultatet på en bestemt dato.

Pladerne skal være fremme inden den 10.-11. marts, hvor årets Chokoladefestival løber af stabelen i Tap 1 på det gamle Carlsberg-område. Friis-Holm er et af medlemmerne af Chokoladeselskabet, som sammen med blandt andre Rasmus Bo Bojesen har arrangeret chokoladefestival gennem flere år. Landets ypperste chokoladenørd er samlet for at forføre så mange kunder som muligt med deres lækkerier, og Mikkel Friis-Holm Ottosen er under tidspres. Sidste års forsendelse er praktisk taget ryddet fra depoterne, og han vil nødig stå helt tomhændet op til festivalweekenden. Det kommer, det kommer, Don Mikkel, det har vi jo aftalt. Bag den voldsomme smag af Mikkel Friis-Holm Ottosens

chokolade ligger flere års stædigt arbejde med at udvælge og udvikle kakaotræer i flere lande i Mellemamerika. En gruppe chokoladespecialister er rejst rundt for at finde gamle, smagfulde sorter, som efterhånden nærmest var opgivet. Bønderne kunne ikke konkurrere mod de højtydende plantager i Afrika, hvor der har været en række dokumenterede eksempler på slavearbejde. Kakaotræet er noget af en primadonna, som let bukker under for klima og sygdomme, og bønderne tjente alt for lidt på at dyrke almindelig kakao. Imidlertid fandtes de gamle træer hist og her i en baghave for enden af en skovvej. »Jeg tror, at de har smagt på 90 procent af de gamle kakaotræer i Mellemamerika. Der findes ingen måde at måle kakaobønnens smag, bitterhed eller fylde. Det er hands on. Til gengæld kan man i ret stor grad genkende kakaotyperne ud fra frugternes udseende,« siger Mikkel Friis-Holm Ottosen. Han sammenligner det med at se forskel på æblesorter ud fra frugterne. De fleste, der har haft en bedstemor med frugttræer i baghaven, vil kunne genkende et Ingrid Marie-æble ved siden af et Filippa. Kakaofrugten er typisk rødlig eller gullig og minder om en aflang, rynket melon, der vokser direkte på stammen. Træet menes at stamme fra lavlandet omkring Amazonfloden

i Sydamerika, men det vokser naturligt i det meste af Mellemamerika. I løbet af de seneste fem år har kakaoproducenten samlet stiklinger af alle de mest smagfulde træer og sat dem i produktion i planteskoler i Honduras, Nicaragua og Guatemala. »Vi regnede med, at de træer, der stadig fandtes, var dem, der var mest modstandsdygtige over for sygdomme, så det måtte være mest rentabelt at bruge lokale træer,« forklarer Mikkel Friis-Holm Ottosen. Oprindeligt var Mikkel Friis-Holm Ottosen kok og køkkenchef med en særlig interesse for chokolade. Siden 2000 har han importeret chokolade som nebengeschæft, og en dag traf han en amerikansk chokoladentusiast på et trendy konditori i den lidt skumle ende af San Francisco. Amerikaneren havde netop åbnet chokoladefabrikken Schaffenberger ved siden af, og via ham kom Mikkel Friis-Holm Ottosen i kontakt med kakaoproducenten. Det var i 2007. Siden har Mikkel Friis-Holm Ottosen måttet investere gevaldigt i sit chokoladeprojekt – både tid, penge og stædighed. Først gav han sig til at importere Schaffenbergers chokolade til Danmark. Så begyndte de første udvalgte kakaotræer at bære frugt, som blev til Friis-Holms egen chokolade. Det blev til mange rejser til Mellemamerika

Mikkel Friis-Holm Ottosen, ekspert i kakao.

og mange smagsprøver, for de første chokoladeplader lå i en bunke på langbordet i køkkenet hjemme i bindingsværkshuset. Til gengæld blev det ikke til mange plader: sidste års forsendelse bestod af i alt 1500 stk. fordelt på tre slags. Produktionen af fin kakao i Mellemamerika er stadig i sin vorden. Flere var imidlertid heller ikke nødvendigt. Friis-Holms Chuno-chokolade hen-

tede guld og to ud af tre stjerner i den britiske Great Taste Award 2011, og Nicaliso-smagsvarianten vandt sølv hos Academy of Chocolate. Strædernes læsere kan erkyndige sig om de forskellige varianter og andre producenters lækkerier ved Chokoladefestivalen. Der er åbent fra 11-17 om lørdagen den 10. marts og fra 10-17 om søndagen den 11. marts.

GALERIE HELTH

Asger Jørn
Henry Heerup
Lise Blaarberg
sys svinding
Finn Ulf Grabowski
Christian Tangø
Jens Galschiøt
M.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelth.dk
www.galeriehelth.dk

etbl. 1989

MALERMESTER FLEMMING JENSEN
Maler- og dekorationsværksted

MARMORERING
ÅDRING
DEKORATION
FORGYLDNING
VINDUER
MØBLER
DØRE
VÆGGE
BEKLÆDNING
LINOLIE
LIMFARVE
KIRKER
SLOTTE
BESLAG
RÅDGIVNING
PRIVATE HUSE

FLEMMING JENSENS MALERVÆRKSTED
Ny Vestergade 9 st.th. - DK 1471 København K - Tlf. (+45) 21 51 48 88
Værkstedet, Raadvad 40, DK - 2800 Lyngby
Mail: raadvadmaleren@gmail.com - www.raadvad-malermesteren.dk

EN VIDENDE OG FREMSYNET MAND

Niels Stensen

Niels Stensen, også kaldet Nicolaus Steno, var en pioner inden for både anatomi og geologi. Han blev født i Klareboderne i København 1. januar 1638. I 1656 begyndte hans studieliv på Københavns Universitet. Mens han læste medicin, var han en flittig bruger af universitetsbiblioteket.

I 1659 rejste han til udlandet for at færdiggøre studierne, først hos anatomen Gerard Blasius i Amsterdam, herfra drog han

Niels Stensen

videre til Leiden. Allerede i Amsterdam gjorde han det første anatomiske fund; ørespytkirtlen, der kaldes "ductus Stenonianus".

I forbindelse med hans stedfars død i 1663 var Stensen for en kort bemærkning tilbage i København, hvorefter har rejste udenlands igen. Hans anden rejse bragte ham bl.a. til Paris, Rom og endeligt Firenze, hvor han af storhertugen blev ansat som forsker. I 1667 konverterede Stensen til katolicismen.

Stensen kom tilbage til København i 1672, hvor Christian V tilbød ham en fri stilling på 400 daler om året. Han blev dog ikke længe og i 1674 rejste Stensen igen til Firenze, hvor han året efter blev præsteviet. To år senere blev han viet til biskop og sendt til Hannover for at virke blandt det katolske mindretal. Stensen døde i 1686.

Foto og tekst: Sune Hundebøl
Rådhusbiblioteket

Mindetavlen

Tavlen sidder på Klareboderne 1. Den blev afsløret 12. januar 1997. Teksten er:

"HER FØDTES / NIELS STENSEN / 1638 1686 / ANATOM GEOLOG BISKOP"

I 1988 blev Niels Stensen saligkåret af pave Johannes Paul 2.

på Månen er navngivet Steno.

Den katolske skole Niels Steensens Gymnasium på Sankt Kjelds Gade 3 er opkaldt efter Niels Stensen, ligesom et krater

Litteratur: "Steno : en biografi om anatomen og præsten Niels Stensen" af Alan Cutler og "Skønnest af alt" af Miriam Mortensen

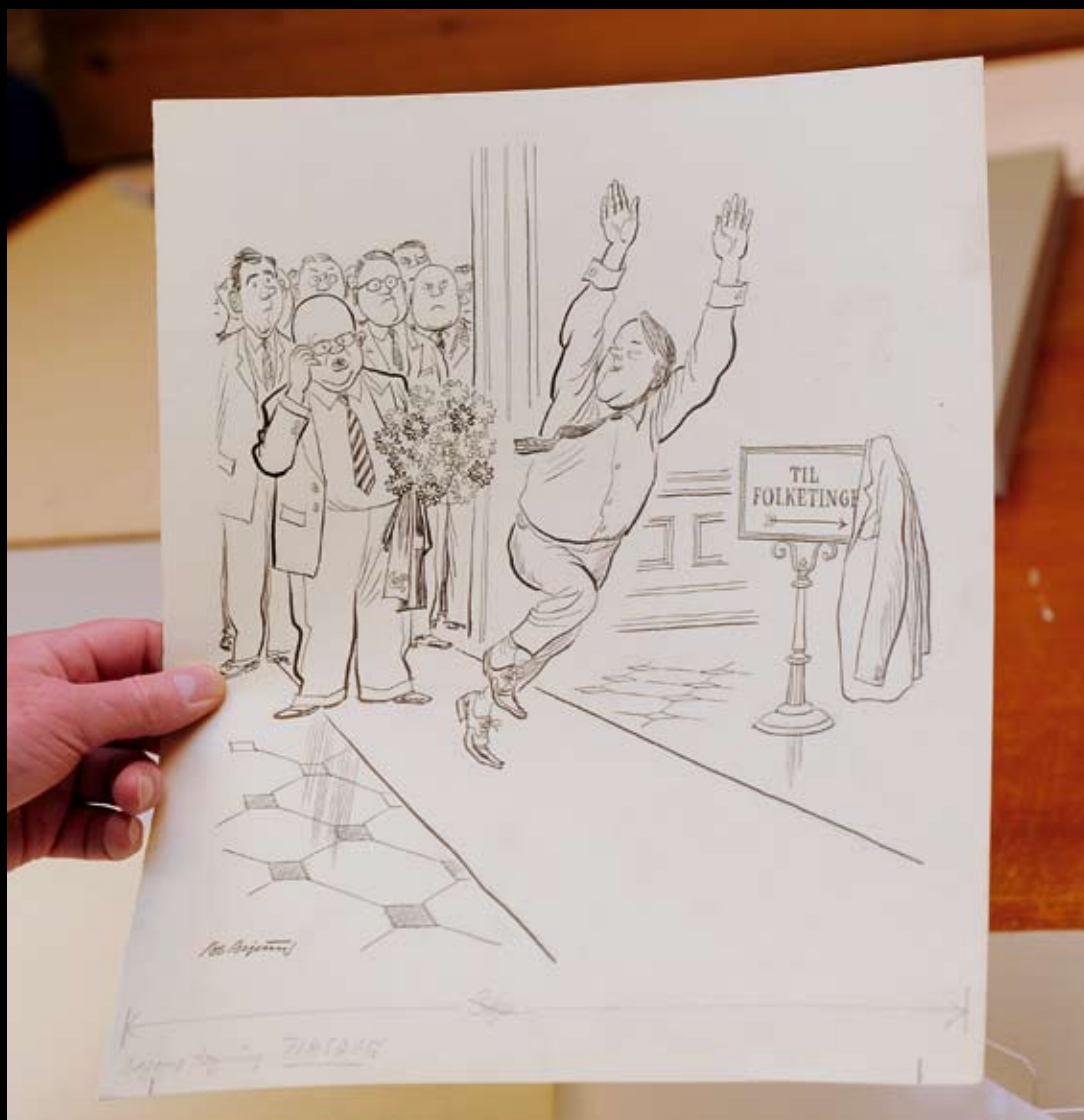
Mødested for
storke og cykler.

Kunstmaleren Sven Okkels tegner stemninger fra vores by med en lille kommentar.

Sven Okkels fotograferet af Karsten Bundgaard
Tegningerne er blevet til på byvandring, hvor Sven har tegnet on location.

DANSKE BLADTEGNERES MUSEUM PÅ DET KONGELIGE BIBLIOTEK

En af Bo Bojesens tegninger til Politiken.

Bladtegner Claus Seidel, som selv har været teatertegner i 45 år og i næsten lige så mange år formand for Danske Bladtegnere, en afdeling under Dansk Journalistforbund, har været drivkraft i etableringen af et museum, hvor 200.000 bladtegninger kan bevares for eftertiden.

I dag er Claus Seidel daglig leder af Bladtegnermuseet på Det Kgl. Bibliotek. Her fortæller han, hvordan museet blev til:

"Bladtegnermuseet opfandt jeg – lidt tilfældigt – for ca. 15 år siden. Før den tid var der ikke

en egentlig samling af bladtegninger. Der blev købt lidt af forskellige museer, men den store, brede indsamling af dansk bladtegning, som skiller sig markant ud fra andre landes bladtegninger, har aldrig været gjort. Ideen kom til mig efter Eiler Krag's død. Eiler Krag var en af

dansk bladtegnings absolut største mestre. Han døde i 1992, og et par år efter blev jeg kontaktet af advokaten, der bestyrede hans bo. Advokaten bad mig komme til et møde, fordi steddatteren, som var arving i boet, sad inde med Eilers enorme produktion af mesterværker.

Jeg blev tilbudt samtlige tegninger, vel omkring 30.000. Men jeg sagde nej tak, for hvor skulle Danske Bladtegnere gøre af dem? Efter 3 måneder kunne det hele være gået til i mug. Vi havde ingen lokaler og ingen midler, så jeg takkede nej og forlod mødet. Men på vej ned ad trappen slår det mig: "Jamen, vi laver da bare et museum!". Der startede ideen, og vi endte hurtigt på Køge Skitsesamling, hvor daværende direktør Ellen Tange lod os komme ind, fordi det lå snublende nær på Skitsesamlingens fundats. Vi flyttede ind med den klausul, at når bygningerne dér skulle udvides, skulle vi have en

Tegneren Claus Seidel er manden, der har arbejdet for dette museumsprojekt. Der er 200.000 tegninger der registreres og efterhånden scannes.

etage i bygningen. Det var vi glade for, vi blev skrevet ind i fundatsen, og det gik meget godt. Men så blev Køge Skitsesamling tilbudt Bjørn Nørgårds skitser til gobelinerne, og vi blev degraderet! Så tog vi vores gode tøj og gik med alle vores tegninger.

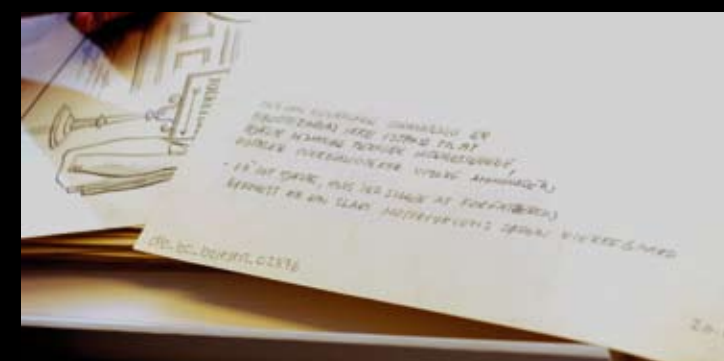
Det betød, at vi flakkede lidt rundt fra sted til sted og endte hos Grethe Rostbøll, som var kulturudvalgsformand på

Frederiksberg. Der forhandlede vi om Møstings Hus, det lille fine hus ved andedammen, som er udstillingslokale i underetagen, og hvor vi flere gange havde udstillet. Første sal var velegnet til arkiv, så det sagde vi ja tak til, indtil fru Rostbøll sagde, at vi kun kunne få førstesalen, fordi kommunen skulle bruge udstillingslokalet til noget andet. Så gik vi endnu en gang ud af døren uden

lokale. Jeg husker, at vi gik ud til min bil og satte os ind. Det styrtregnede, og vi sad der i bilen med duggede ruder og var

noget mismodige. Så sagde Eva Bendix, som var med i gruppen, at hun havde afleveret sin fars (tegneren

>>>

Bag på hver tegning registreres oplysninger.

EN KUNST AT ILLUSTRERE BÅDE HUMORISTISK OG ALVORLIGT

Hans Bendix, red.) tegninger på Det Kgl. Bibliotek for nogle år siden. Måske kunne vi gøre noget med dem.

Vi overtalte Eva til at ringe til direktøren for Det Kgl. Bibliotek og foreslå, at der blev lavet et museum med Hans Bendix' tegninger. Og det syntes han var en god idé. Vi kom lidt sent ind i byggeriet af Den Sorte Diamant, så lokalerne var allerede

Claus Seidels tegning af Lily Weiding fra forestillingen "Anna Sophie Hedvig".

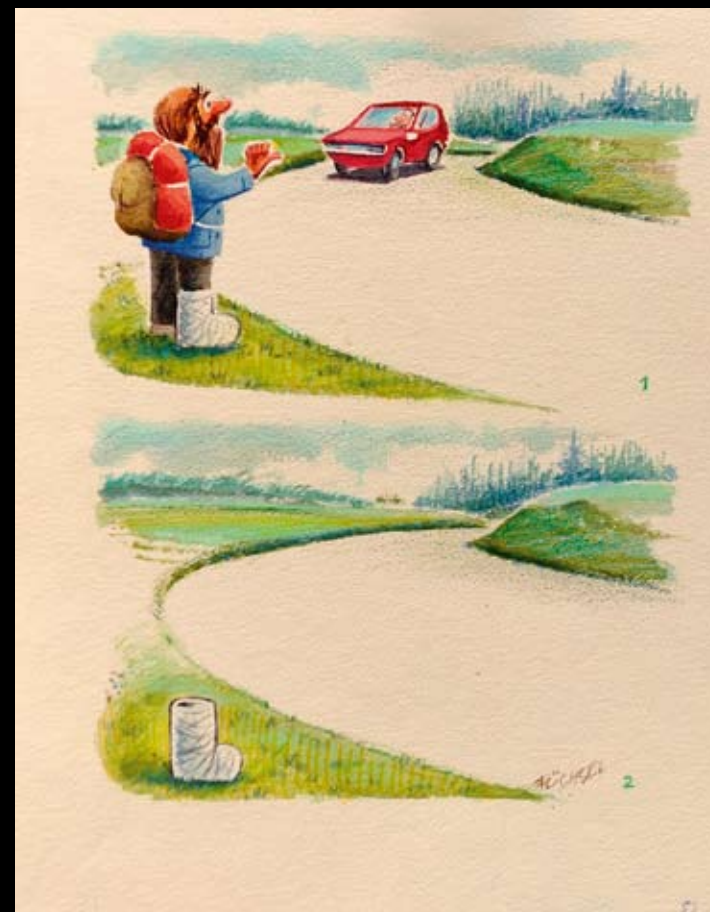
disponeret. Men vi blev inddraget i Biblioteket og begyndte at opbygge vores samling. I 2000 kunne vi holde officiel åbning af Bladtegnermuseet med Dronningen som æresgæst. Vores første udstilling var den første store samling, vi havde modtaget, nemlig Bo Bojesens "Dagens Tegning" fra Politiken, som er en fuldstændig enestående samling. Der er stort set alt, hvad han har lavet til Politiken, hvor

han var ansat fra 1947 til 1992. Ca. 8000 tegninger, som Bo selv forærede os. De første 3 år var vi i nogle andre, mindre lokaler, men det gjorde ikke så meget, for samlingen var heller ikke så stor som nu.

Nu var museet så en realitet, og siden har jeg arbejdet for at sikre mine kollegers og mine egne tegninger, som jo er meget flygtige og meget hurtigt i generationsleddet bliver

smidt ud. For hvad skal man stille op med alle de forbandede tegninger, som éns far eller bedstefar har nørdet med for 100 år siden? Så i løbet af de sidste 10 år er det - med en god gang knofedt - lykkedes os at skabe det, vi vurderer som Nordeuropas største samling af original papirkunst. Og det har vi kunnet gøre, fordi vi har fået logi her i Det Kgl. Bibliotek, og fordi alle involverede har knoklet con amore for projektet. Vi har holdt ca. 50 udstillinger her på biblioteket i årenes løb.

Bladtegnermuseet er en integreret del af biblioteket på lige fod med Fotomuseet og Kulturafdelingens almindelige udstillingsaktivitet, fordi samtlige 200.000 tegninger er Det Kgl. Biblioteks eje. Alt, hvad vi får doneret, overdrages til Det Kgl. Bibliotek. Stort set har vi fået alt som gaver, der kan være enkelte supplerende ting, som vi har måttet søge fondsmidler

Tegneren Fuchs illustrerede i mange blade.

til at købe på auktioner. I aftaleforholdet imellem tegner/arving og Det Kgl. Bibliotek er der

ikke penge, for så ville vi ikke være i stand til at købe noget. Det Kgl. Bibliotek har ingen penge,

Claus Seidel er leder af museet.

og der kan ikke skaffes fondsmidler til et så stort antal tegninger. Museet er baseret på velvilje og forståelse og naturligvis indsigt fra arvingerne eller tegnerne forstået på den måde, at her bliver deres originaltegninger bevaret for eftertiden. Det er det danske folk, der nu ejer de tegninger. Her bliver der passet på dem, de opbevares i den rette temperatur og luftfugtighed, og det ville ikke kunne ske noget andet sted. Så

det blev en kæmpegevinst, at vi gik i vrede fra Køge Skitsesamling.

Efterhånden som samlingen vokser, bliver det klart, at den bliver uanvendelig, hvis den ikke bliver registreret. Man kan ikke bare have en bunke på 200.000 stk. papir liggende oven i hinanden. Vi forelægger problemstillingen for direktøren, som gerne vil hjælpe, men ikke kan skaffe pengene til en registrering. Det gør, at vi

>>>

En af Jenssenius' mange illustrationer.

Det lille Apotek
Er stedet hvis man ønsker hygge, nostalgi og god dansk mad.

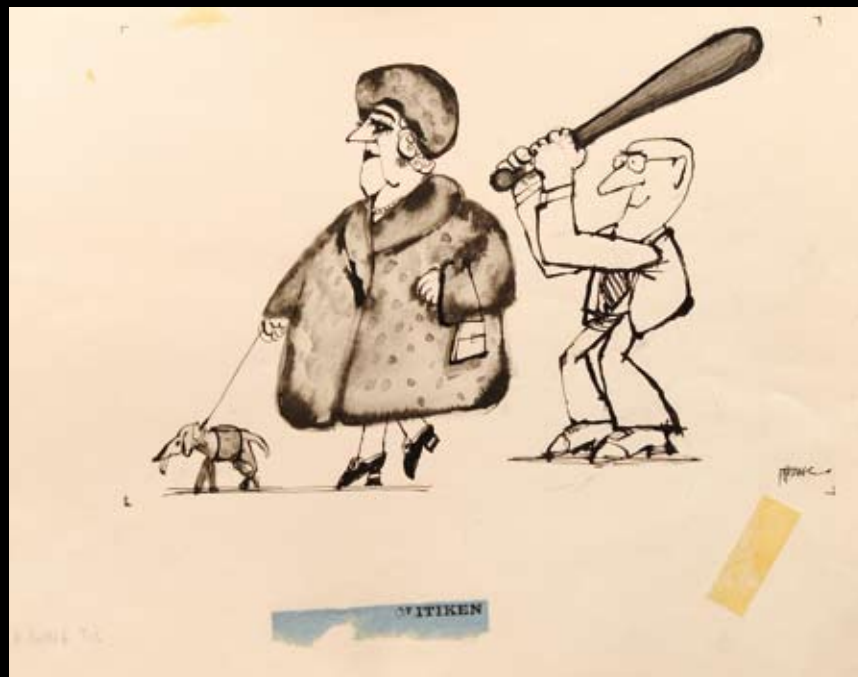
frokost fra 98-
aften menu fra 98-

Store
Kannikestræde 15
Telefon 33125606
www.
det lille apotek. dk

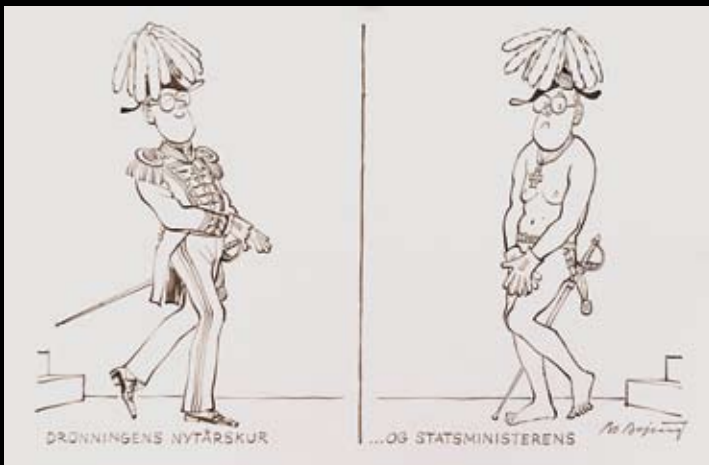
DANSK BLADTEGNING

beslutter at gøre noget ved det selv. Vi havde lavet en lille selvejende institution til fremme af museet for dansk bladtegning, og i bestyrelsen sad bl.a. Eva Bendix og en af Politikens gamle chefredaktører, Bo

til hr. Møller og forelægge sagen for Mærsk Møllers Fond. Hr. Møller udtaler, at han gerne vil støtte denne kulturarv. 14

Poul Holck tegnede til Politiken i mere end 40 år.

Bo Bøjesens tegninger til Politiken.

Malthesen, som var chefredaktør sammen med Tøger Seidenfaden. Bo og jeg beslutter at drage ned

dage efter kom en check, så vi allesammen rent ud sagt var ved at sætte os på røven! Det gjorde, at vi

kunne starte projektet med at digitalisere 25% af den store samling på 200.000, således at 50.000 tegninger skulle lægges på Det Kgl. Biblioteks hjemmeside i løbet af 5 år, digitaliseret og registreret ned i mindste detalje. Det blev jeg knyttet til, og jeg tog mig den frihed at skære ned på mit eget arbejde og blive ansat her som projektleder. Det har nu kørt i små 3 år, og vi er nået gennem halvdelen, så vi holder tidsplanen. Der er ansat

5 studenter, og det kører fint. Det Kgl. Bibliotek er godt gearet til at forestå det stykke arbejde, mod betaling. Nu står vi foran at skulle skaffe penge til den sidste halvdel, og det ved vi ikke, hvordan vi får. Men vi håber, at hr. Møller og måske andre er interesserede i, at vi gør arbejdet færdigt.

Henrik Bloch udstiller

Det store billede "Gondola Funebre" malede jeg i Venedig i 1958, da jeg var på studierejse sammen med maleren Sven Okkels. Vi blev betagede, da vi nåede ud på lagunen og pludselig så "gondola funebre", dødsgondolen. Mændene var i gule kostumer, og fra gondolens agterende hang et stort flor, der hvilede på vandspejlet. De var på vej ud til begravelsesøen. Det gjorde et så uudsletteligt indtryk på mig, at jeg straks fik tegnet en skitse, og da jeg kom hjem, spændte jeg det største lærred op, jeg endnu har malet på, 2 m x 2,65 m. Det udstillede vi på Den Fri, da vi havde vores Venedig-udstilling derude, og efter udstillingen rullede jeg det sammen og satte det op i mit magasin. Der har det stået indtil for nogle få dage siden, hvor jeg tog det ned og rullede det ud for at se, om det stadig kunne holde. Jeg må sige, at jeg blev glædeligt overrasket!"

Maleren Henrik Blochs årlige udstilling i Helligåndshuset

For 38. gang udstiller Henrik Bloch i Helligåndshuset; det er hans udstilling nr. 57 i det hele.

Helligåndshuset er, som Henrik siger det, "mit udstillingssted.

Jeg udstiller kun dér. Det er et skønt rum, men hun er også en stor dame at danse med. Man skal virkelig bestille noget i årets løb. Men jeg siger altid, at jeg hellere vil male på et dårligt billede end at drive ørkesløst rundt. Hellere skabe noget end at skabe sig."

Du plejer at have et gennemgående tema i dine udstillinger. Har du også det i år?

"Ja, det har jeg. Jeg har nye billeder fra Venedig, hvor jeg var i foråret, og fra Sicilien, hvor jeg havde en stor rundrejse i efteråret. Udstillingen får også et kunstnerisk tilbageblik helt tilbage til 1946, hvor jeg var 15 år. Der er to billeder, som jeg malede, da jeg var 15 år og gik på Røstrup Bøjesens Malerskole. På de to billeder kom jeg ind på Akademiet i 1947. Det ene billede malede jeg i Østre Anlæg, fordi Bøjesen om sommeren flyttede sin skole fra Statens Museum for Kunst ud i anlæget. Så gik vi der og malede. Det andet billede malede jeg, fordi Bøjesen inspirerede mig til at kigge på malerier af Edvard Munch. Det gjorde, at jeg malede en aftenstemning fra et sygeværrelse. Da Bøjesen så det, sagde han: "Bloch, De er en stor

maler, hvis Munch ikke havde levet. I tilbageblikket kommer der også billeder fra 1960'erne, 1970'erne, 1980'erne og et par stykker fra 1990'erne. Udstillingen bliver halvt af hver – nyt og gammelt, og kataloget indeholder 111 numre."

Det gode traditionelle danske smørrebrød dominerer menukortene til frokost

HUSMANN'S VINSTUE

Larsbjørnstræde 2, 1454 København K

Telefon: 33 11 58 86

www.husmannsvinstue.dk

Hverdage 11.30 - 18.00

Lørdag 12.00 - 17.00

KØBENHAVNER CAFÉEN

Badstuestræde 10, 1209 København K

Telefon: 33 32 80 81

www.kobenhavnercafeen.dk

Alle dage 11.00 - 24.00

Nyt website?

Pris fra kr 1.460,-

Henvend dig til *Stræderne* og få et tilbud på en enkel og skræddersyet løsning til lige netop dit firma.

kbh@straederne.dk - 33155666 - Lavendelstræde 8

Fotografiet kom til København

Daguerres opfindelse kom til København

I København var man straks opmærksom på en ny kemisk billedfremstilling, som franskmænd Louis Daguerre havde udviklet i 1838. Københavneren Christian Tuxen Falbe, der var arkæolog, mødte på en studietur til Paris opfinderens personligt i januar 1839 og skrev en begejstret beretning til kronprins Christian Frederik. Han læste brevet med stor interesse og gav det videre til professor H. C. Ørsted på Polyteknisk Læreanstalt i hans egenskab som sekretær for Videnskabernes Selskab. I august samme år frigav den franske regering opfindelsen med en skriftlig vejledning til bygning og anvendelse af de nye daguerreotypiske apparater.

Denne liberale gestus medførte et veritabelt væddeløb i Europa til at forsøge sig med den sensationelle teknik og hastigt videreudvikle den. Det var, som om tiden havde ventet på at afløse det omstændelige og kostbare portrætmaleri i miniatureformat på porcelæn og elfenben, som kun de rige havde råd til. Også den moderne og meget billige litografiske reproduktion lod ikke til at være den definitive løsning på eksakt realistiske portrætter. I løbet af sommeren 1839 sendte Falbe enkelte af sine egne pariserbilleder til København.

Den gamle Thorvaldsen var dengang en europæisk berømt

De københavnere, der ikke lå på landet dengang, gjorde store øjne. Allerede samme år gik et par mekanikere i den solbeskinnede gård bag professor Smiths optiske Etablissement i Silkegade 8 i gang med at kopiere den franske teknik med det tyske objektiv.

I begyndelsen blev der fremkaldt spejlvendte sort-hvide unikabilleder på glasplader efter en belysningstid på minimum 6 minutter i maksimalt sollys. Produkterne var så skrøbelige og så følsomme over for ilt, at de måtte forsegles bag glas. Formatet var fastlagt af opfinderens og var 16,24 x 21,66 cm. Kunstnere havde i flere hundrede år betjent sig af camera obscura. Så helt fremmed var denne landvinding ikke. Derfra har vi også gloserne kamera og mørkekammer.

Fra dette udgangspunkt kom der i hæsblæsende rækkefølge forbedringer med hensyn til holdbarhed, lommeformat, eksponeringstid, papirnegativer med kontaktkopier på papir og voksdug, hurtigfiksering og ikke mindst håndkolorering med mårhårpensel. Og tyve år senere med helt anderledes produkter

var også betegnelsen daguerreotypi ved at uddø til fordel for glosen photographi (i betydningen kunsten at skrive med lys). Men som man også kender det fra de første bilers design, så bevarede daguerreotypier og fotografier længe efter debut'en stilistiske træk fra miniaturemaleriets glørværdige to hundrede år gamle epoke.

H. C. Ørsted fik lov til at få det ene af de to apparater, som kronprinsen, nu kongen, havde fået købt i Paris. Det andet apparat blev opstillet i den Militære Højskole i Gjethuset på Kgs. Nytorv. På læreanstalten i Sankt Peders Stræde fik den unge polytekniker Peter Faber ("Højt fra træets grønne top") og farmaceuten Jørgen Bech lyst til at afprøve den tunge fine kasse af mahognitræ og opstillede den på Gråbrødretorv en dag med blændende sollys i juni 1840. Med Bech liggende bomstille på plinten af Ulfeldts skamstøtte optog Peter Faber det første registrerede daguerreotypi i Københavns historie. Belysningstiden var 15 minutter og kameraet var opstillet på det sted, hvor nu platantræet står. Det var mindre end en måned før den omrej-

sende franskmænd Aymard Neubourg optog det berømte daguerreotypi med Thorvaldsen i Charlottenborgs botaniske have. Neubourg optog enkelte billeder i byen i samme måned juli 1840. Kongens kamera rejste med på "Galathea" på dens store verdensomsejling, men ved et uheld gled det fra skibsdækket og forsvandt i Stillehavet. Militæret passede bedre på sit apparat, og det står i dag på Danmarks tekniske Museum.

Portræt af Daguerre

Blandt pionererne i byen var omreisende udlændinge eller holstenere. I de få uger, de opholdt sig i hovedstaden, efterlod de sig ganske få spor, og deres opslag og løbesedler er ikke bevaret. To af de første var kunstnere, nemlig brødrene Joseph og Heinrich Weninger fra Wien. De fik i efteråret 1842

Kort efter at billedet blev taget, flyttede kommunen skamstøtten fra Ulfeldts Plads.

bygget et skur med glasloft i gården bag Hotel d'Angleterre hos deres landsmand hoteldirektør Carl Knirsch. Weninger kunne nøjes med 15 sekunders eksponeringstid - i skygge! Samtidig etablerede indfødte håndværkere sig i byen. Den 2. august 1842 havde Mads Alstrup, udfutteralmager med første værksted i Springgade, derefter i Østergade lige over for indgangen til Pilestræde, åbnet et skur bag Herkulespavillonen i Kongens Have, hvor folk kom for at more sig før Tivolis tid. Når solen skinnede, var han klar til at tage et billede af en havegæst. Alstrup arbejdede i 16 år på skiftende adresser. Hans tid falder sammen med daguerreotypiets epoke på en snes år.

Mads Alstrup var ikke dyr, og hans portrætters kvalitet blev efterhånden ganske passabel.

En af de dygtige i branchen blev en bekendt af Alstrup, "Uhr- og Chronometermager" Georg A. Schou fra Bredgade 24. Han havde skiftende værksteder mellem Vimmelskaftet og Gammel Torv og endte på Nørrebro. Den måske dygtigste var Frederik Ferdinand Petersen. Han blev oplært af den tyske indvandrer Adolph Schätzig. Efter somrene 1845 og 1846 i Alstrups & Schous skur bag Herkulespavillonen tilbød han i 1849 portrætoptagelser i en anden have, rettere sagt i hospitalsgartner Caspersens drivhus nord for Frederiks Hospital. Fra 1857 havde han sit atelier i St. Kongensgade 21, men nu var han blevet en anerkendt fotograf. Petersen hed aldrig andet end "Daguerreotypisten" i byen og var meget omhyggelig både med placeringen af personerne og den tekniske gengivelse. Alle

hans små kunstværker - ofte i helfigur - blev signeret af ham. Han var medstifter af de danske fotografers forening.

De andre daguerreotypografer kunne ikke leve af jobbet, men udøvede det som bibeskæftigelse, men det ændrede sig, da efterspørgslen hos adel og borger efter portrætter til visitkort og albums blev mere og mere umættelig. I alt regnes der med små 200 daguerreotypografer i hele Danmark. Snart skød der overalt fotografiske atelierer frem. Da daguerreotypiet blev udskiftet med fotografiet omkring 1860, blev det endnu nemmere at etablere sig.

I 1870 var der 67 i byen, næsten alle sammen inden for de nedlagte volde. Hertil kom tre butikker med fotoudstyr. At de kaldte deres værksted for ate-

lier, viser fotografernes kunstneriske ambitioner.

De ville gerne sidestilles med akademiuddannede grafikere og malere og udstyrede deres værksted med maleriske kulisser og monteringer. Og akademiuddannede kunstnere som David Monies og Anton Melbye tog også denne nye teknik til sig og fortsatte med både oliemaling og sollys.

Det er her man hygger sig!

Åbningstider
Man. - Lørd. 10-02
Søndag: 12 - 20

Irish coffee 35,-
Stor fadøl 35,-

Rosengården 11
1174 København K
Telefon: 3312 4625

Idéer fra Peter og Ping

Fold byen ud...

Gadernes og strædernes navne: Heldigvis kan vi her i bladet tit læse byhistorisk stof om de gamle stræder. Hvor stammer navnene fra? Hvem kom her osv osv. Det er spændende læsning, og de fleste mennesker vil heldigvis gerne vide noget om deres by. Forfatterne i byen! Mange mennesker vil faktisk også gerne vide noget om de forfattere, der har levet og åndet i byen. Hvilken tilknytning havde Pontoppidan f.eks. til Nyboder? Hvilken tilknytning havde H.C. Andersen? Og Søren Kierkegaard.

Er det sandt, at Kierkegaard syntes, Nyboders piger var de kønneste i byen, fordi de var runde og rødkindede? Er det sandt, at han gik derud meget ofte? Er det sandt, at hundenes efterladenskaber blev samlet op og solgt til garverne, fordi de var yderst brugbare i behandlingen af skindet? Hvilken stor dansk forfatter har skrevet om det? Og "Ungerne i Bjørnegade" – en herlig børneserie af Gudrun Eriksen, hvor nøjagtigt udspiller den sig? Og skrev Christian Winther "gys og gru" historier fra Frederikshospitalet?

Hvis I vil vide mere om baggrunden for nogle af svarene, så må I ud på tur med f.eks. Peter og Ping! For vi sætter en ære i at møde forfatterne i byen – både de levende og døde. Gennem deres tekster om netop byens kvarterer. Og vores navn er ikke tilfældigt! Det er en hyldest til Storm P.

Peter og Ping var jo – som mange modne mennesker ved – navnet på Storm P's kendte serie, der opstod i 1922, og lige så "finurlig" serien er, ligeså finurlig stræber byvandrerfirmaet af samme navn efter at være. Vi går "de listige steder", sætter en ære i at finde "hemmelige steder" i byen – langt fra det mere

kendte turist- København. Man behøver ikke være elitesportsmand for at deltage, men man skal helst kunne gå. Dog vil vi gerne arrangere ture for kørestolsbrugere, bare vi ved det i forvejen, så vi kan forberede det godt og tage de nødvendige

hensyn! Fra april har vi også i et vist omfang cykler til rådighed. Det bliver cykler i Storm P's ånd; idet de kommer fra et af de ældste cykelværksteder i byen! Men herom mere senere.

TOLDBOD BODEGA
Probably the oldest restaurant in town
Anno 1787
BAR & SPISESTED
Esplanaden 4 - 1263 København K - Tlf. 33 12 93 31
www.toldbod-bodega.dk
v/Helle Møller

Solen er på vej og Nyhavns restauranter og caféer åbner for sommersæsonen fredag den 16. marts. Velkommen!
nyhavn.com

Traditionen tro, afholdes påskebrygsmagning med Copenhagen Harbour Jazz lørdag den 17. marts kl. 13-15 ved ankeret.

FERIE I SYDFRANKRIG –
www.trevillach.com
KOM TÆT PÅ DA VINCI MYSTERIET
Kultur, vandreture, badeferie, vælg selv din yndlingsferie med base i et fuldt moderniseret hus i Pyrenæerne, netop i området, hvor Da Vinci - mysteriet udspringer.

I en smukt beliggende landsby med udsigt til Canigou – det højeste bjerg i Pyrenæerne – udlejes vores hus med sengeplads til 7-8 personer. ½ times kørsel til Middelhavet, 20 min. til badesø.

1 uge: 2.500,-
2 uger: 4.500,-
Henv. 26 15 38 20

KULTURARV SKAL BESKYTTES

Ude på Nørrebro ligger Sjællandsgades Badeanstalt. Nørrebro var førhen et meget tæt bebygget arbejderkvarter med korridorhuse, som omfattede et utal af små og trange lejligheder, der ofte var beboet af store familier. Stadslægen i Københavns Kommune var helt med på, at skulle sygdomme som tuberkulose bekæmpes, måtte der gøres en stor indsats for at forbedre de hygiejniske forhold. Derfor blev badeanstalten i Sjællandsgade bygget i 1916, og arkitekten var Stadsarkitekt Hans Wright, som også stod for udvidelsen af naboen Sjællandsgades Skole. Sammen med badeanstaltens anden nabo, Simeons Kirke, som blev bygget i 1912-14, rummer samklangen mellem de tre bygningskomplekser en helhed, som giver et meget fint udtryk for den nybarokke tendens og den frembrydende nyklassicisme, der var herskende omkring Første Verdenskrig. Dette bymiljø, der hersker i området, danner et enestående eksempel på en kulturhistorisk

sammenhæng, som bør bevares for eftertiden. Derfor har Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur (By og Land) indstillet til Det særlige Bygningssyn, at badeanstalten fredes. Bygningssynet har taget indstillingen til følge, og anbefalet fredningen over for Kulturstyrelsen, også fordi badeanstalten fortæller om en betydningsfuld periode i Københavns historie, hvor befolkningen voksede med eksplosionsagtig hast, og hvor ideerne om personlig renlighed som led i bekæmpelsen af sygdomme slog igennem. Kulturstyrelsen har sendt sagen ud til høring, og har man i den anledning bemærkninger eller synspunkter, kan disse indsendes til Kulturstyrelsen inden den 1. april, og har man ønske om at støtte By og Lands fremtidige arbejde for vores bygnings- og landskabsværdier, kan man altid tegne sig for et personligt medlemskab.

Kirkepladsen med kirke, badeanstalt og skole.

Nyt website?
Pris fra kr 1.460,-
Henvend dig til *Stræderne* og få et tilbud på en enkel og skræddersyet løsning til lige netop dit firma.
kbh@straederne.dk - 33155666 - Lavendelstræde 8

Toga
Fyraftensøl
30,-
STORE KIRKESTRÆDE 3 - 1073 København K
Telefon 33 12 21 26 - toga@toga.dk
www.toga.dk

Hans Rasmussen Thrane blev en stor grosserer

Fortsat fra sidste nummer:
Hans bliver grosserer.

Strædernes februar nr. fortalte historien om Hans, der i en alder af 10 år begyndte som handelsmand. Fortættelsen følger her.

Dagen efter sin konfirmation i 1824 meldte Hans sig som trommeslager ved Københavns Borgervæbning. En flot uniform og en stor sølvplade på brystet var noget, Hans kunne bruge. Det samme var den gode løn, som lagde bund under familiens økonomi. Det var stadig Hans, som sørgede for hele familien på i alt 5 personer. Han kunne nu koncentrere sig om at udvide sin forretning med salg af reb. Den gik tåleligt, men heller ikke mere. Chansen kom i 1828 med bryllupsfesten for Kronprins

Frederik (7.). I tre nætter skulle København oplyses af brændende begkrans ophængt overalt i byen. Her kom Hans for en gangs skyld for sent. Alligevel lykkedes det ham at få en lille ordre. Det viste sig, at hans kranse var af en bedre kvalitet og brændte længere. Året efter, da Frederik d.6 holdt bryllup for sin datter Caroline og

Frederik d. 7.

Prins Ferdinand, fik Hans hele leverancen til militæret, som sørgede for byens illumination. Han var da 20 år.

Nu gik det fremad. Han ansatte folk og udvidede handlen til købmændene. Med hjælp fra sin bror klaredes transport af store mængder, hvad enten det var kilovis af reb båret på hovedet eller vognlæs til de midt- og vestsjællandske købmænd.

Det gjorde ganske vist ondt i hovedet, når man havde båret reb hele dagen, og det kunne også være svært at falde i søvn p.g.a. gnavsårene i hovedbunden. 1829 flytter familien til en lejlighed på 8 værelser hos grosserer Tvermoes, som boede på Kulturvet nr.1. Hans bliver

Original tegning af Hans Rasmussen Thrane's villa på Platanvej.

svend, og Tvermoes lærer ham bogholderi. Som 22-årig bliver han rebslagermester og får straks borgerbrev, selv om der er tre år, til han bliver myndig.

Fornøjelser blev der nu også tid til. Ungdomsvennerne samledes i en lejlighed på Vandkunsten til te og smørrebrød. Guitaren blev taget frem, og så skulle der synges viser. Vennerne gik til dans, og minsandten om ikke Hans

Hans Rasmussen Thrane's våbenskjold fra Skydebrødrene.

mødte sin kone hos danselæreren.

Alle de mange handler fortæller Hans gerne om i sine erindringer, der giver et ganske godt tidsbillede. Hans virksomhed med hamp og reb voksede kraftigt. Han købte en stor frugthave med hundredvis af frugttræer og bærbuske på Vesterbro ved den nuværende

skibsladninger hamp op i Helsingør og lejer alle københavnske bagermestres ovne til at tørre hampen i. Et vogntog på 54 hestevogne kørende ad Strandvejen ind til København må have gjort indtryk.

Efteråret 1863 får han sin sidste store ordre. Militæret bestiller 3.000 alen sadelgjorde og 1.500 grimer til levering i løbet af 10 dage. De to ældste sønner blev sendt ud på Sjælland for at købe alt hvad de kunne få, om det så var nat eller dag.

Januar 1864 overdrog han sin forretning til to af sønnerne. I en alder af 53 år kunne grosserer, rebslagermester Hans Rasmussen Thrane trække sig tilbage.

På Platanvej nr.5-7 byggede han i 1866 en stor villa til sin familie, der efterhånden talte 2 døtre og 4 sønner. Et gartneri var nyligt blevet udstykket til villagrunde, noget der tiltalte velhavende borgere, der hurtigt

Frederik d. 6.

slog sig ned i de grønne omgivelser beplantet med de lette plantræer. Huset blev placeret over to matrikler tilbagetrukket på grunden. Måske har det herskabelige hjem alligevel ikke tiltalt familien. De boede der kun i fem år.

I sit handelsliv tænkte Hans stort og handlede hurtigt. Det kan undre, at han trak sig så tidligt tilbage, og det er forbløffende, at han kunne omstille sig til privatlivet. Hans gør selv opmærksom på, at han har andre værdier end blot det at tjene penge. En længere rejse i Tyskland og en tur til Paris med en af døtrene fik han nu tid til. Han blev optaget i Det

Kgl.Skydeselskab og som motiv på skiven valgte han huset på Platanvejen.

Ejendomshandel var nu hans foretrukne område. Et palæ i Bredgade fristede. Det var til salg for en rimelig pris og kunne bygges om til tre ejendomme, mente Hans. Familien bad ham så mindeligt om ikke at spendere hele sin formue på

den handel. I stedet blev det pianofabrikkerne Hornung & Møller, som købte det, vi i dag kender som Dehns Palæ.

Et begivenhedsrigt liv gennem et helt århundrede fra 1810-1897 skildres i bogen "Den lille Hans' historie fortalt af ham selv". Den lå øverst i en bunke nyindkomne bøger i et antikvariat.

Vil du lære din by bedre at kende? Så kontakt byhistoriker Jan Janssen - se de mange muligheder på: www.historiskebyture.dk

Vi har også...

- Udstillingssystemer
- Bannere
- Magnetskilte til biler
- Brevpapir & kuverter
- Flyers
- Menukort
- Julekort
- Plakater
- Folie til butiksvinduer
- Papir til kontormaskiner
- Skilte
- Visitkort
- Tryk på t-shirt
- Prælater

Vester Kopi Nørregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33
Mail: noe@vesterkopi.dk • www.vesterkopi.dk

Tvermoesgaard
Dansk frokost
RESTAURANT & BAR

Abningstider
Mandag til torsdag 12-22
Fredag og lørdag 12-24

Køkkenets åbningstider
Mandag til fredag 12-16
Lørdag 12-16

Rosengården 12 • 1174 København K
Tlf: 33 12 65 78 •
www.tvermoesgaard.dk

God madidé

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Fileterne pyntes med rejer og asparges oven på et salatblad. Hertil hjemmelavet Thousand Island dressing.

et billigt værelse, mens de jagede et arbejde. Der var mange værtshuse, og "Pisserenden", som Larsbjørnsstræde kaldtes dengang, tiltrak en anden type arbejdssøgende, de prostituerede. Kvinder blev derfor forment adgang til Husmanns, et forbud, der først blev ophævet i 1981.

Men i dag valfarter både kvinder og mænd til Husmanns for at få en københavnerfrokost i de gamle lokaler. Blandt de mange specialiteter er rødspættefilet, som pandesteges lige inden servering, så den er lun og sprød.

Sådan gør Lis Frost, der bestyrer køkkenet:

Rødspættefilet'en vendes i rugmel med lidt paprika og steges på pande nogle minutter på

hver side. Til fisken serveres en thousand island dressing rørt op med hvidvin, mayonnaise, paprika, HP-sauce, engelsk sauce, aspargesvand, salt og peber. Hertil anbefales et glas Jacobsens Brown Ale.

Den friske rødspætte paneres i rugmel og pandesteges i smør.

effekter fra den første tid som vinstue står rundt omkring og bidrager til den hyggelige atmosfære.

Udenfor, i Larsbjørnsstræde, er det derimod blevet andre tider. Sidst i 1800-tallet var kvarteret hjemsted for hoteller af mindre fin kaliber, hvor arbejdssøgende bønderkarle kunne leje

Udvalget er stort, og serveringen indbydende på Husmanns. Simon Spies kom her ofte med sit følge, og han kunne ikke bestemme sig til hvilke stykker, han ville have. Men når man var Simon Spies, var det ikke svært at finde en løsning – han bestilte bare samtlige stykker, spiste hvad han selv havde lyst til og lod følget få resten!

Lis Frost har sammen med sin mand Leif haft restauranten i 17 år.

RØMERDAL - VÆRKTØJ

**KVALITETSVÆRKTØJ
SPECIALVÆRKTØJ
TEKNISKE ARTIKLER
FORBRUGSVARER
- alt til "sort arbejde"**

Vester Voldgade 110, 1552 København V
Tlf.: 70 20 80 45 • Fax: 70 20 80 46
www.romerdal.dk • E-mail: mail@romerdal.dk
Døgnvagt: 40 30 49 25

Kulturhistoriske- og litterære byture
www.peter-og-ping.dk
Krusemyntegade 25 - 1318 København K
Telefon: 27 12 89 51

MOJO
BLUES BAR
Levende musik hver nat
Løngangsstræde 21C
Tlf. 3311 6453 • www.mojo.dk

FINGERBØLLET
WILDERSGADE 39 - Tlf.: 32 54 67 17
CHRISTIANSHAVN

PLOUG
FOTOGRAFI

Portræt eller familiefotografering på vores nye studie i Lavendelstræde:
Pakke incl. fotografering, 60 prøvebilleder og to færdigretoucherede
13 x 18 forstørrelser.
1270,-

Bryllupsfotografering on-location:
Priser fra 3450,-

